

Nyílt levél

Sándor László főkapitány úrhoz.

Méltóságos Uram!

Napok óta azon tűnődöm, hogy a hadigazdálkodással amúgy is agyonnyomorított, boldogtalan háziasszonynak mivel szolgáltak rá sújtó haragjára? Nem tudok rájönni!

Ugyebár, a legnagyobb és legnehezebben megszerzhető érték mostanában a munkaerő? E hiányon még a hadvezetőség is igyekszik segíteni és hazaereszti bizonyos ipar munkásait; itthon örömmel fogadják őket, jó bért kapnak, megbecsülik őket. Miért éppen a háztartási munkásokat riasztják el a munkaterükről, most, mikor sok eddig kizárólag háztartással foglalkozó családanya kenyérkereset után jár és kétszeresen, a súlyos viszonyok miatt százszorosan szüksége van megbízható, értelmes cselédségre?

Mert hogy magát megbecsülő, értelmes nő inkább el fog menni gyárba, műhelybe, kalauznőnek vagy bárminek, semhogy a rendőrségre menjen »ujjlenyomatokat« leadni, az bizonyos. Megfoghatatlan, hogy miért gázolnak éppen csak a nőcselédek becsületében állandóan. Sokáig az volt a tudományos szociológus körök tévhite, hogy a cselédleány praedestinált prostituált, — mi együgyű háziasszonyok ugyan sohasem hittük el, talán csak az ifjú és öregebb urakat bátorította fel ocsmányságokra — most meg a tolvajlás, betörés szégyenbélyegét sütik mindnyájukra. Bizonyos, hogy mikor e rendeletet kigondolták, nem hallgatták meg okos háziasszony tanácsát, mert az tudja tapasztalatból, hogy a bizalom felemel, erősít, a bizalmatlanság demoralizál. A gyanakvó, bizalmatlan asszonyt kiájtásni virtus, a megbecsülő asszony bizalmát kiérdemelni becsületbe vágó követelmény. Ne higgye, méltóságos uram, hogy naiv álmodozó vagyok; van bőséges tapasztalatom; rosszra is tettem már szert, az óvatos, ságof is megtanultam ezekből. Megfigyelni kell a cselédet, míg megismerjük, de óvakodjunk a megalázásától. Az a cseléd, kinek tisztességes bért fizetnek, kivel emberségesen bánnak, kit megbecsülnek, kit kielégítően, súlyos munkáját tekintetbe véve élelmeznek, nem vetemedik lopásra. Ezek között nem lesz több a tolvaj, mint bármely más osztálybeli ember között; csak a terheit, a rossz környezetben nevelkedett vagy rossz társaságba keveredett ember lop. De ilyen kerül a társadalom minden rétegéből, míg alkoholizmus, kettős morál, prostitúció mérgezi az emberiséget és míg nem lesz radikálisabb és energikusabban megvalósított lakáspolitiká. A körültekintő háziasszonyt tájékoztatják a cselédkönyvek már a cseléd elszegődésénél is; ebekből egészen jól el lehet igazodni, ha nincs is helye, egész jogosan, a diffamáló bejegyzéseknek. Aki modern asszony, tanult külföldi példán: elmegy a régi háziasszonyhoz tudakozódni, bár ez a mi viszonyaink között bajos, a cseléd nem szokta meg, felháborodik a szándékon; ha már kezünkben a könyve, nem lehet visszaadni. Ezt a jó szokást kellene nálunk is meghonosítani és kölcsönösségről alapítani: nézzen körül a beszegődő cseléd is a házban, hogy előre tudja, mi várja. De hogy igazodjunk el a cselédkönyveken egy-két éven belül, mikor mind bevonják és újakal cserélik be? Ezen a nehézségen nem segíthet át bennünket a legszebb ujjlenyomat sem.

Méltóságos uram! Sok háziasszony társammal együtt kérem, ejtse el e szerencsétlen tervet. Ám

ragasszák a könyvekbe az arcképet, megszoktuk ezt már útlevelemben, bérletjegyekben; de esedezünk, tekintsen el az ujjlenyomatoktól. A jövőben pedig engedtessek meg nekünk, hogy bennünket érdeklő kérdésekhez hozzászólhassunk előzetesen, mielőtt az ilyen elhibázott rendszabály nyilvánosságra kerülne. Csak ez az eljárás, volna méltó szociálisan érző, demokratikusan cselekvő rendőrfőnökhöz.

Igaz nagyrabecsüléssel

Budapest, 1917, október 18.

Mellerné Miskolczy Eugénia.